

PROVIDING FINANCIAL STABILITY OF ENTERPRISES OF ALCOHOL INDUSTRY BASED ON BUSINESS PLANNING

A. Yatsenko

East European University of Economics and Management

Key words:

*Financial stability
Business planning
Efficiency of the projects
Business project
Investment
Indicators*

Article history:

Received 14.11.2015
Received in revised form
29.11.2015
Accepted 23.12.2015

Corresponding author:

A. Yatsenko
E-mail:
npnuht@ukr.net

ABSTRACT

Theoretical approaches to ensure the financial stability of the industrial enterprises are analyzed. The suggestions on the formation of financial stability of enterprises based on business planning for three distilleries of Cherkasy region are made. It is proved that the most important part of a business plan is a financial plan. A detailed analysis of its components (income, plan, balance sheet and cash flow) is conducted. The calculation results of financial and economic performance of a business plan are presented in analytical tables. The forecasted performance of investment projects efficiency is presented. The additive criteria for distribution of investment by distilleries are designed. The priority funding of business plans is identified. The efficiency of business projects is stipulated on the basis of calculation of NPV (net present value), PI (the index of profitability), IRR (internal rate of return), and PP (payback period). The levels of production costs and the threshold prices for its realization are determined, under which these indicators of business projects will be effective and will ensure the financial stability of the alcohol companies under investigation.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СПИРТОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

О.В. Яценко

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

У статті досліджено теоретичні підходи до забезпечення фінансової стійкості промислових підприємств, розроблено пропозиції з формування фінансової стійкості підприємств на основі бізнес-планування для трьох спиртових заводів Черкаської області. Доведено, що найбільш важливим при складанні бізнес-плану є фінансовий план. Зроблено детальний аналіз його складових: звіту про прибутки, плану-балансу і звіту про рух грошових коштів. Результати розрахунків фінансово-економічних показників бізнес-плану оформлені в аналітичних таблицях. Наведено прогностичні показники ефективності інвестиційних проектів, розраховано адитивні критерії розподілу інвестицій по спиртових заводах, визначено пріоритетність фінансування бізнес-планів. Обґрунтовано ефективність бізнес-проектів на підставі розрахунків: NPV —

чистого дисконтованого доходу; PI — індексу прибутковості; IRR — внутрішньої норми рентабельності; PP — терміну окупності. Визначено рівні затрат на виробництво продукції й поріг ціни на її реалізацію, при яких зазначені показники бізнес-проектів будуть ефективними та дозволять забезпечити фінансову стійкість досліджуваних спиртових підприємств.

Ключові слова: фінансова стійкість, бізнес-планування, ефективність проектів, бізнес-проект, інвестиції, показники.

Актуальність проблеми. Динамічність сучасних умов господарювання і зростання залежить від зовнішніх чинників і змушує промислові підприємства приділяти увагу не тільки підвищенню ефективності використання виробничих, фінансових ресурсів, а й пошуку потенційних можливостей щодо їхнього нарощування, забезпечуючи при цьому фінансову стійкість суб'єкта господарювання.

Під фінансовою стійкістю розуміють здатність організації стабільно функціонувати, отримуючи при цьому достатній для відтворення та розвитку прибуток, в повному обсязі виконувати свої зобов'язання по платежах, забезпечення поряд з утриманням фінансової рівноваги досягнення поставлених цілей. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно має переваги перед іншими підприємствами того ж профілю в залученні інвестицій, отриманні кредитів, виборі постачальників і підборі кваліфікованих кадрів. Фінансово стійким є підприємство, яке характеризується високими показниками платоспроможності, кредитоспроможності, рентабельності та ліквідністю балансу.

Сучасним інструментом забезпечення економічного зростання та фінансової стійкості підприємства є бізнес-планування. Бізнес-планування дає змогу провести об'єктивне оцінювання підприємницької діяльності, і в той же час це необхідний засіб поліпшення його фінансового стану через залучення інвестицій. У ньому характеризуються основні аспекти економічної діяльності, аналізуються можливі проблеми і визначаються способи їх вирішення.

Особливо актуальним є бізнес-планування підприємств спиртової промисловості, фінансово-економічний стан яких характеризується як незадовільний, економіка знаходиться в глибокій кризі, часто в стані банкрутства.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Проблеми забезпечення фінансової стійкості підприємств, бізнес-планування, моделювання, процесного управління досліджували такі вчені, як Т. Браян, Р. Гільфердінг, Дж. Кейнс, Д. Рікардо, П. Самуельсон, А. Сміт, В. Томсон, Й. Шумпетер та інші. Українські вчені доповнили наукові надбання зарубіжних дослідників. Окремі аспекти оцінювання фінансової стійкості досліджують такі вчені, як Б.М. Андрушків, В.М. Гриньова, В.М. Геєць, К.Ф. Ковальчук, В.В. Лук'янов, В.Г. Андрійчук, В.І. Бойко, П.П. Борщевський, П.І. Гайдуцький, О.В. Крисальний та інші.

Аналізуючи праці з досліджуваної проблематики, слід зазначити, що існує необхідність розробки концепції застосування бізнес-планування для забезпечення фінансової стійкості підприємств, яку можна використати на практиці.

Метою статті є розробка теоретичних основ і науково-практичних рекомендацій щодо складання бізнес-планів підприємства для забезпечення його фінансової стійкості.

Вклад основного матеріалу. В Україні створено потужну виробничо-технічну базу з виробництва етилового спирту та лікєро-горілочаних виробів, що налічує 84 спиртових заводи і 275 лікєро-горілочаних виробництв загальною потужністю, відповідно, понад 60 млн дал спирту та 120 млн дал лікєро-горілочаних виробів. Об'єм внутрішнього споживчого ринку харчового спирту складає 20—22 млн дал, а потенційний об'єм експортних ринків, доступних для українських виробників, — близько 10 млн дал. Спиртова промисловість України повністю задовольняє внутрішні потреби держави у спирті для виготовлення лікєро-горілочаних виробів, використовуючи лише 30—35 % своїх загальних потужностей.

На сьогодні з 84 спиртових заводів України працює близько 38, інші знаходяться або в процесі банкрутства, або простоюють. Такий показник є підставою для пошуку нових ринкових можливостей і розвитку стратегічних ініціатив, формування нових (або розширення існуючих) потреб для повнішого використання виробничого потенціалу на засадах диверсифікації, насамперед спорідненої, а також вертикальної інтеграції.

Виходячи з наведеного, нами проведено оцінку можливостей інноваційного розвитку підприємств галузі на прикладі спиртових заводів Черкаської області та запропоновано бізнес-плани реалізації інвестиційних проектів на них.

Складання бізнес-плану є досить трудомісткою процедурою, тому необхідно використовувати спеціальні комп'ютерні програми для автоматизації процесу розрахунку показників ефективності різних варіантів інвестиційних проектів. Одним з доступних і широко використовуваних в практичній діяльності програмних засобів розробки інвестиційних проектів є пакет прикладних програм «Project Expert» Використовуючи цей програмний продукт, складемо бізнес-плани для спиртових заводів Черкаської області на основі використання ресурсного потенціалу спиртових заводів шляхом порівняння показників ефективності отриманих інвестиційних проектів.

Загальне значення досліджуваних бізнес-проектів полягає у створенні матеріально-технічної бази й організаційно-економічних умов для збільшення виробництва спирту на підприємствах Черкащини. Виділення бюджетних коштів здійснюється під конкретні бізнес-плани інвестиційних проектів, що передбачають запровадження нових технологій, сучасного устаткування, закупівлю сировини, використання наявних виробничих потужностей для створення нових підрозділів та отримання прибутку для забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Найважливішим розділом бізнес-плану, що дозволяє зробити висновок про можливість реалізації всього проекту, є фінансовий план, який включає три документи: звіт про прибутки, план-баланс і звіт про рух грошових коштів. Результати розрахунків фінансово-економічних показників бізнес-плану трьох підприємств оформлені в аналітичних таблицях. У табл. 1 наведені розрахунки про прибутки і збитки спиртових заводів на момент

передбачуваного завершення бізнес-проекту, які відображають операційну діяльність підприємств за аналізований період часу.

Таблиця 1. Розрахунки прибутків і збитків за рік за результатами реалізації бізнес-проекту на спиртових підприємствах Черкаської області, тис. грн, розраховано автором

№ п/п	Найменування статті	Підприємства			У цілому по всіх підприємствах
		1	2	3	
1.	Валовий обсяг реалізації	26517	26768	19057	72342
2.	Втрати і податки з реалізації	16365	16520	11671	44646
3.	Чистий обсяг реалізації	10152	10248	7296	27696
4.	Сировина і матеріали	5816	5871	4180	15867
5.	Відрядна заробітна плата	342	345	246	933
6.	Інші прямі витрати	1156	1166	830	3152
7.	Сумарні прямі витрати	7313	7383	5256	19952
8.	Валовий прибуток	2839	2865	2040	7744
9.	Оперативні витрати	231	260	210	701
10.	Торговельні втрата	37	38	27	102
11.	Адміністративні витрати	1580	1401	801	3785
12.	Сумарні постійні витрати	1848	1702	1039	4588
13.	Амортизація	124	116	72	312
14.	Відсотки по кредитах	102	120	98	320
15.	Сумарні калькуляційні витрати	226	236	170	632
16.	Прибуток до виплати податку	765	927	832	2524
17.	Податок на прибуток	184	222	200	606
18.	Чистий прибуток	581	704	633	1918

Одним із найважливіших документів фінансового плану інвестиційного проекту є план-баланс, який демонструє фінансовий стан підприємства на певний момент часу. В табл. 2 показані баланси трьох спиртових заводів на момент передбачуваного закінчення бізнес-проекту.

Таблиця 2. Прогнозний баланс інвестиційних проектів для спиртових підприємств Черкаської області, тис. грн, розраховано автором

№ п/п	Найменування статті	Підприємства		
		1	2	3
1.	Засоби на рахунку	127	263	48
2.	Рахунки до отримання	5423	8520	4594
3.	Товарно-матеріальні запаси	1191	4323	1367
4.	Сумарні поточні активи	6740	13406	5971
5.	Будівлі, споруди, устаткування	3654	4231	3350
6.	Інші активи	7	-	9
7.	Сума активів	10396	17637	9302
8.	Рахунки до оплати	2196	7005	1529
9.	Короткострокові кредити	600	800	800
10.	Сумарні короткострокові зобов'язання	2796	7805	2329
11.	Довгострокові позики	2000	2000	2000
12.	Сумарний власний капітал	5600	7832	4973
13.	Сумарний пасив	10396	17637	9302

Для отримання інформації про фінансовий стан підприємств на момент завершення інвестиційного проекту необхідно провести аналіз прогнозного балансу та звітності про прибутки і збитки. В табл. 3 наведені основні показники, що характеризують фінансовий стан трьох спиртових заводів.

Таблиця 3. Фінансові результати діяльності спиртових заводів Черкаської області після завершення інвестиційних проєктів, розраховано автором

№ п/п	Найменування статті	Підприємства		
		1	2	3
1.	Рентабельність активів, %	5,6	4,0	6,8
2.	Рентабельність власного капіталу, %	10,4	9,0	12,7
3.	Рентабельність інвестицій, %	21,5	20,7	19,0
4.	Рентабельність продажів, %	5,7	6,9	6,8
5.	Валовий прибуток / продажі, %	28,0	27,9	27,8
6.	Операційний прибуток / продажі, %	7,5	9,0	7,0
7.	Сумарна заборгованість / сум. активи, %	26,9	44,2	25,8
8.	Поточна ліквідність	2,41	1,72	2,56
9.	Коефіцієнт критичної оцінки	1,98	1,16	1,98
10.	Чистий оборотний капітал, тис. грн	1944	1601	1606
11.	Коефіцієнт оборотності надходжень	5,2	6,4	4,5
12.	Період оплати на продукцію, днів	69	57	79
13.	Показники вірогідності банкрутства	3,0	2,9	3,1

Ще одним документом, що входить у фінансовий розділ бізнес-плану, є звіт про рух грошових коштів, який характеризує формування і відтік грошової готівки, а також залишки грошових коштів підприємств. Звіт про грошовий потік відображає фактичне надходження грошових коштів і їх відтік.

Підсумкова цифра цього звіту відображає сальдо обороту грошових коштів підприємства, а не його прибутку. В табл. 4 містяться звіти про рух грошових коштів трьох спиртових заводів, складені на момент закінчення інвестиційного періоду.

Таблиця 4. Звіт про рух грошових коштів на спиртових підприємствах Черкаської області, тис. грн, розраховано автором

№ п/п	Найменування статті	Підприємства		
		1	2	3
1.	Надходження від збуту продукції	26517	26768	19057
2.	Прямі виробничі витрати	6972	7038	5010
3.	Витрати на відрядну заробітну плата	342	345	246
4.	Надходження від інших видів діяльності	224	148	103
5.	Виплати на інші види діяльності	183	124	96
6.	Загальні постійні витрати	2074	1938	1207
7.	Податки	16365	16520	11761
8.	Грошові надходження від оперативної діяльності	805	951	840
9.	Виплати на погашення позик	600	700	740
10.	Виплати відсотків по позиках	102	120	97
11.	Грошові надходження від фінансової діяльності	-702	-820	-834
12.	Баланс готівки на початок року	24	432	7
13.	Баланс готівки на кінець року	127	563	9,6

Показники ефективності інвестиційних проєктів узагальнені в табл. 5.

Таблиця 5. Прогнозні показники ефективності інвестиційних проєктів на підприємствах спиртової промисловості Черкаської області, розраховано автором

№ п/п	Найменування статті	Підприємства		
		1	2	3
1.	Чистий дисконтований дохід (NPV). тис. грн	344	404	355
2.	Внутрішня норма рентабельності (IRR) %	0,55	0,60	0,7
3.	Індекс прибутковості (PI)	1,24	1,28	1,36
4.	Термін окупності (PP), місяців	7,7	7,5	7,0

На основі бізнес-плану були розраховані показники бюджетної ефективності, які відображають вплив результатів реалізації інвестиційного проєкту на доходи і витрати бюджету відповідного рівня (державного, регіонального і місцевого).

Основним показником, що використовується для обґрунтування, зокрема фінансової підтримки передбачених у проєкті заходів, є бюджетний ефект B_t , який визначається як перевищення доходів відповідного бюджету D_t над витратами P_t , в t -ому році:

$$B_t = D_t - P_t. \quad (1)$$

Інвестиційні проєкти трьох спиртових заводів були розраховані з урахуванням їх фінансового і виробничого потенціалів, тобто за наявними можливостями збільшення обсягу виробництва спирту і залучення додаткових фінансових коштів для придбання сировини.

Потреба в додаткових ресурсах для виробництва спирту по всіх спиртових заводах складає 17012 тис. грн. При ставці рефінансування 15 % сума асигнувань з обласного бюджету складе 1722 тис. грн. У табл. 6 наведені показники бюджетної ефективності по спиртових заводах (тис. грн).

Таблиця 6. Показники бюджетної ефективності підприємств спиртової промисловості Черкаської області, тис. грн., розраховано автором

№ п/п	Найменування статті	Підприємства			У цілому по всіх підприємствах
		1	2	3	
1.	Акцизи: базисного періоду прогнозованого періоду	9206	8613	5366	
		11945	12058	8585	
2.	Зростання (+), зниження (-) надходжень до бюджету, у тому числі, до регіонального	+2739	+3445	+3219	+9403
		+1370	+1723	+1610	+4703
3.	ПДВ: базисного періоду прогнозованого періоду	3406	3187	1993	
		4419	4461	3176	
4.	Зростання (+), зниження (-) надходжень до бюджету, у тому числі до регіонального	+1013	+1275	+1183	+3471
		+507	+637	+592	+1736
5.	Бюджетні засоби, виділені для фінансування проєкту	276	316	261	853
6.	Бюджетна ефективність	3477	4404	4142	12023

Таким чином, на одну гривню вкладених засобів додатковий розмір надходжень у дохід бюджету складе 14 грн 09 коп.

Розподіл інвестицій по підприємствах враховує їх виробничий і фінансовий потенціал. Оцінимо розподіл інвестицій по спиртових заводах за допомогою методу адитивної оптимізації, в основі якого лежить розрахунок адитивного критерію за формулою:

$$F_i(a_{ij}) = \sum_{i=1}^n \lambda_i \cdot a_{ij}, \quad (2)$$

де: a_{ij} — критерії (показники, що мають однакову розмірність) по підприємствах; λ_i — вагові коефіцієнти, що визначають у кількісній формі важливість j -го критерію оптимальності; $F_i(a_{ij})$ — адитивні критерії розподілу (безрозмірні показники) по підприємствах.

Значення вагових коефіцієнтів λ_i встановлені нами за даними табл. 6 (рядок 5), а також виходячи з аналізу статистичних даних щодо обсягів інвестицій у галузь і питомої ваги інвестицій по кожному підприємству. Для розрахунку адитивних критеріїв розподілу інвестицій по спиртових заводах взяті показники фінансового і виробничого потенціалу. Умовно позначимо ці показники через a і визначимо адитивні критерії розподілу сум інвестицій по кожному з трьох підприємств. Дані для розрахунків наведені в табл. 7.

Таблиця 7. Дані для розподілу інвестицій по спиртових заводах Черкаської області, розраховано автором за показниками фінансового і виробничого потенціалу спиртових заводів Черкаської області

Найменування, номери груп показників і їх умовні позначення	Підприємство		
	ДП «Кам'янський спиртогорілчаний комбінат»	ДП «Косарський спиртовий завод»	ДП «Іваньківський спиртовий завод»
	a_{11} — a_{21} , λ_1	a_{12} — a_{22} , λ_2	a_{13} — a_{23} , λ_3
1. Фінансовий потенціал, Рф	$a_{11}=2,67$	$a_{12}=2,51$	$a_{13}=2,46$
2. Виробничий резерв (R резерв)	$a_{21}=0,32$	$a_{22}=0,41$	$a_{23}=0,59$
3. Питома вага розподілу обсягу бюджетних асигнувань, λ_i	$\lambda_1=0,152$	$\lambda_2=0,160$	$\lambda_3=0,183$

Розрахунки адитивних критеріїв оптимальності розподілу інвестицій по спиртових заводах проведені таким чином:

$$F_1(a_{1j}) \text{ ДП «Кам'янський спиртово-горілчаний комбінат» } = 0,152 \cdot 2,67 + 0,152 \cdot 0,32 = 0,40584 + 0,04864 = 0,454; \quad (3)$$

$$F_2(a_{2j}) \text{ ДП «Косарський спиртовий завод» } = 0,160 \cdot 2,51 + 0,160 \cdot 0,41 = 0,40160 + 0,06560 = 0,467; \quad (4)$$

$$F_3(a_{3j}) \text{ ДП «Іваньківський спиртовий завод»} = \\ = 0,183 \cdot 2,46 + 0,183 \cdot 0,59 = 0,45018 + 0,10797 = 0,558. \quad (5)$$

Фінансовий і виробничий потенціал оцінювався по трьох працюючих заводах. З урахуванням цього для них складений бізнес-плани. За результатами розрахунків отримуємо пріоритети розподілу інвестицій, наведені в табл. 8.

Таблиця 8. Пріоритети розподілу інвестицій по спиртових підприємствах Черкаської області, розраховано автором

Назва спиртових підприємств	Аддитивний критерій оптимальності розподілу інвестицій, $F_i(a_{ij})$	Пріоритет, одержаний відповідно до аддитивного критерію	Питома вага розподілу обсягу бюджетних асигнувань, λ_i	Сума інвестицій відповідно до питомої ваги, грн
ДП «Іваньківський спиртовий завод»	0,558	1	0,183	3 113 232
ДП «Косарський спиртовий завод»	0,467	2	0,160	2 721 952
ДП «Кам'янський спиртово-горілчаний комбінат»	0,454	3	0,152	2 585 854
Загальна сума інвестицій				8 421 038

У результаті розрахунків встановлено, що ДП «Іваньківський спиртовий завод» має перший пріоритет для фінансування інвестицій, другий — ДП «Косарський спиртовий завод»; і третій, останній пріоритет має ДП «Кам'янський спиртово-горілчаний комбінат».

На процес реалізації інвестиційних проектів мають вплив різні чинники, які можуть привести до відхилень інтегральних показників ефективності бізнес-проекту. Серед чинників, від яких найбільшою мірою залежать фінансові результати проекту в сучасній економічній ситуації, — інфляція, обсяг реалізації продукції, зміна витрат, ціна продукції тощо.

Для визначення ступеня впливу чинників на фінансові результати проекту використовується аналіз чутливості. Як ключовий показник, стосовно якого проводиться оцінка, вибирається один з інтегральних показників ефективності (термін окупності, індекс прибутковості, чиста дисконтована вартість, внутрішня норма рентабельності). В процесі аналізу чутливості змінюються значення вибраного критичного показника, і при інших незмінних параметрах визначається залежність значення ключового показника ефективності проекту від цих змін.

Аналіз чутливості інвестиційного проекту проведений за двома напрямками. Як головний показник, що характеризує ефективність інвестиційного проекту, виберемо показник чистого дисконтованого доходу. Результати аналізу чутливості інвестиційних проектів спиртових заводів Черкаської області наведені в табл. 9.

Таблиця 9. Варіанти реалізації інвестиційного проекту на спиртових заводах Черкаської області, розраховано і побудовано автором

Критерій Варіант	Підприємства		
	1	2	3
1. При заданих: базовому варіанті збуту фактичному обсязі продажів прямих і загальних витратах структурі капіталу			
PI	1,24	1,28	1,39
IRR	0,55	0,60	0,70
NPV	1718	2018	1775
PP, міс.	7,7	7,5	7,0
2. При зростанні витрат на 20% і збільшенні ціни на			
5%	0,66	0,97	1,36
PI	0,17	0,24	0,75
IRR	724	1230	1456
NPV	18	12,3	10,2
PP, міс.			

За даними табл. 9 інвестиційний проект реагує при заданому обсязі виробництва спирту етилового на зміну витрат виробництва. Збільшення обсягу інвестицій не передбачається.

При збільшенні витрат на 20 % і ціни реалізації на 5 % індекс прибутковості інвестиційних проектів по трьох підприємствах (PI) менший за одиницю. Отже, не можна збільшувати прямі витрати більш, ніж на 20 %, інакше всі результуючі показники та показник фінансової стійкості перестануть відповідати критеріям-вимогам для реалізації інвестиційного проекту.

Висновки

Результати проведеного дослідження надають можливість сформулювати такі висновки:

1. Стан фінансової стійкості спиртових підприємств України на сучасному етапі їх функціонування є критичним. Спостерігаються суттєві проблеми, пов'язані з інтерпретацією результатів розрахунків окремих показників фінансової стійкості; неоднозначністю їх оцінки, що призводить до неможливості надати чітке тлумачення рівня фінансової стійкості спиртових підприємств, що обумовлює необхідність впровадження на них бізнес-планування як сучасного інструменту забезпечення їх економічного зростання та фінансової стійкості.

2. Процес бізнес-планування є досить трудомісткою процедурою, потребує спеціальних комп'ютерних програм, значення його полягає у створенні матеріально-технічної бази та організаційно-економічних умов для підвищення ефективності виробництва, отримання прибутку, забезпечити розширене відтворення та фінансову стійкість підприємства.

3. Проведено розрахунки прибутків і збитків за результатами реалізації запропонованих бізнес-проектів на трьох спиртових підприємствах Черкаської області, наведені фінансові результати їх діяльності та прогнольні показники

ефективності інвестиційних проектів, зокрема, NPV, IRR, PI, PP. Визначено пріоритети розподілу інвестицій по спиртовим підприємствах Черкаської області, запропоновано варіанти реалізації інвестиційних проектів при різних умовах та зроблено висновки, які з них будуть оптимальними для забезпечення фінансової стійкості спиртових підприємств.

Література

1. *Андрійчук В.Г.* Сучасна аграрна політика: проблемні аспекти / В.Г. Андрійчук, М.В. Зубець, В.В. Юрчишин. — К.: Аграрна наука, 2005. — 140 с.
2. *Андрюшків Б.М.* Основи менеджменту/ Б.М. Андрюшків, О.Є. Кузьмін. — Львів: Світ, 1995. — 296 с.
3. *Гесць В.М., Мазаракі А.А.* (ред.) Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів. Частина 2 / Монографія: у 2 ч. — Ч. 2. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. — 273 с.
4. *Гильфердинг Р.* Финансовый капитал / Р. Гильфердинг. — М.: Книга по требованию, 2012. — 505 с.
5. *Гриньова В.М.* Інвестиційний менеджмент: Навчальний посібник / В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда, Ю.М. Великий. — 2-ге вид., допрац і доп. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005. — 664 с.
6. *Гриньова В.М.* Фінанси підприємств: Навчальний посібник / В.М. Гриньова, В.О. Коюда. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання-Прес, 2004. — 424 с.
7. *Гриньова В.М.* Фінанси підприємств в схемах: Навч. посібник / В.М. Гриньова, В.О. Коюда. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. — 191 с.
8. *Дж. К. Ван Хорн, Дж. М. Вахович* Основы финансового менеджмента, 11-е издание: Пер. с англ. — М.: Изд. дом «Вильямс», 2001. — 992 с.
9. *Кейнс Дж. М.* Общая теория занятости, процента и денег / Дж. М. Кейнс. — М.: Гелиос АРВ, 2002. — 352 с.
10. *Крисальний О.В.* Формування системи державної підтримки розвитку агропромислового виробництва в Україні / О.В. Крисальний // Економіка АПК. — 1998 — № 7. — С. 8—14.
11. *Крисальний О.В.* Організаційно-економічні особливості інноваційної діяльності / О.В. Крисальний // Економіка АПК. — 2005. — № 8. — С. 10—12.
12. *Мамонтова Н.А.* Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.04.01 / НАН України; Інститут економічного прогнозування. — К., 2001. — 17 с.
13. *Офіційний сайт* Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
14. *Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: моногр.* / М.О. Кизим, В.А. Забродський, В.А. Зінченко, Ю.С. Копчак. — Х.: ІНЖЕК, 2003. — 144 с.
15. *Про промислово-фінансові групи в Україні: Закон України від 21.11.95 № 437/95-ВР* // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 23. — Ст. 88.
16. *Самуэльсон П.* Экономика / Пер. с англ. — Севастополь: Ахтиар, 1995. — 384 с.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ СПИРТОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ОСНОВЕ БИЗНЕС- ПЛАНИРОВАНИЯ

А.В. Яценко

Восточноевропейский университет экономики и менеджмента

В статье исследованы теоретические подходы к обеспечению финансовой устойчивости промышленных предприятий, разработаны предложения по

формированию финансовой устойчивости предприятий на основе бизнес-планирования для трех спиртовых заводов Черкасской области. Доказано, что самым важным этапом при составлении бизнес-плана является написание финансового плана. Проведен детальный анализ его составляющих: отчета о прибылях, плана-баланса и отчета о движении денежных средств. Результаты расчетов финансово-экономических показателей бизнес-плана оформлены в аналитических таблицах. Приведены прогнозные показатели эффективности инвестиционных проектов, рассчитаны аддитивные критерии распределения инвестиций по спиртовым заводам, определена приоритетность финансирования бизнес-планов. Обоснована эффективность бизнес-проектов на основании расчетов: NPV — чистого дисконтированного дохода; PI — индекса прибыльности; IRR — внутренней нормы рентабельности; PP — срока окупаемости. Определены уровни затрат на производство продукции и порог цены на ее реализацию, при которых указанные показатели бизнес-проектов будут эффективными и позволят обеспечить финансовую устойчивость исследуемых спиртовых предприятий.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, бизнес-планирование, эффективность проектов, бизнес-проект, инвестиции, показатели.